

Ohňostroj nápadov

(Knižná revue; 07/2011; 30/03/2011; s.: 5; Ľuboš Svetoň ; Zaradenie: Recenzie)

Valentín Šefčík: Basta fi dli, Bratislava, Q 111 2010. Ilustroval Miroslav Cipár

Po Knihe na vydaj (2000) a Kamienkoch pri ceste (2007) sa k malým čitateľom vypravila tretia knižka poézie pre deti Valentína Šefčíka. Básnik Daniel Hevier o nej povedal: "Konečne poriadna kniha na slovenskom trhu!" Dielko vyšlo k 20. výročiu vydavateľstva Q 111 a hneď na prvý pohľad zaujme nenapodobiteľný kumšt výtvarníka Miroslava Cipára - nečudo, že sa podľa odbornej poroty zostavenej Bibianou a Slovenskou sekciou IBBY zaradilo medzi najkrajšie knihy jesene 2010. Šefčíkove básne nie sú klasické rýmovačky, hoci rýmom a rytmike sa nevyhýba. Jeho poéziu možno pripodobniť k Hevierovej hravosti a modernosti, ale má aj svoje odlišnosti v originalite point či lyrických inotajov... S Hevierom má spoločný i príklon k textárčeniu populárnych piesní, takže už len táto poetická príbuznosť dáva určitú záruku kvality. Lenže Valentín Šefčík je v súčasnom povolaní učiteľ (aby sme boli presní - riaditeľ malotriedky na východnom Slovensku) a priznáva, že si účinok svojich básní overuje na žiakoch: zarecitovaním alebo prostredníctvom školského časopisu. Učí v Bertotovciach, kde spolupracuje aj s miestnou mužskou speváckou skupinou, takže by sa o ňom dalo povedať, že istým spôsobom novodobo stelesňuje typ osvetového a intelektuálne zdatného učiteľa, aký pamätajú starí a prastarí rodičia. To znamená poznať aj túžby a radosti detí alebo tých skôr narodených a citlivo ich vnímať. Azda z tohto poznania vyviera aj ohňostroj nápadov v jeho tvorbe. A možno to je zase dôvod, prečo sa už dnes Šefčíkova poézia ocitá vo výberoch mladšieho a staršieho žiactva pri recitačných súťažiach. Valentín Šefčík má, pochopiteľne, pravdu, ak tvrdí, že vnímanie detí je iné ako dospelých. Dôvody obľúbenosti poézie pre deti sú ovplyvniteľné skupinovými kontextmi. Ak ste mimo skupiny (napríklad pre vek alebo iný životný štýl, odlišné poznatky), snaha porozumieť bude stále narážať na nevyslovené hranice. Jeden prípad za všetky: Šefčíkova detsky vynaliezavá báseň Kukurica, v ktorej poľnohospodársku plodinu všetci ospevujú, evokuje v tých skôr narodených známu groteskne oslavnú báseň Kukurica krásavica. Tento príklad však symptomaticky naznačuje, že vo viacerých autorových básničkách vyčítajú starší iné paralely a metafory, než ich mladší čítajúci priatelia. Akoby dospelí videli hlbšie do autorovho tvorivého zákulisia, čo je ale možno len umne podanou ilúziou. Napriek rôznym presahom autor zbytočne nedribluje s tajomstvami, s detským čitateľom hrá otvorenú priamu hru. Tak nám treba, nemáme zbytočne hľadať duchov v skrini pre jednoduché vtipné hračky. Alebo inakšie basta fidli. Ľuboš Svetoň